ج) تاید روایت داود رقی به روایات اجزاء رویت قبل از زوال و عدم مخالفت آن با اجماع

شاگرد: فرق رویتی که در اینجا هست در چشم مسلح و چشم غیر مسلح میفرمایید. مثلاً از موارد باشد که در شلجمی با چشم عادی دیده نمیشود ولی اگر با تلسکوپ ببینی میتوانید جای آن را نشان بدهید. دراینصورت امارہ به چه صورت میشود؟

استاد: آن چه که در این روایت میزان است، این است که میخواهیم یک مطلب نفس الامری بگوییم. لذا به ایشان عرض کردم یک احتمال در «لم یر» این است که بهخاطر ضعفمان دیده نشود، یک احتمال هم این است که امام علیهالسلام میخواهند واقعیت را بگویند. «رئی او لم یر»؛ یعنی با اینکه ما آن را در صبح ندیدیم، با این دوازده ساعت روز، حداکثر چقدر از مقارنه در شده؟ مثلاً وقتی ما نگاه کردیم و آن را ندیدیم، وقتی بوده که سه درجه ماندہ بود. البته میخواهم این را شاهد بگیرم که همین سه درجه هم منظور نیست. فعلاً به صورتیکه دیروز آقا گفتند، فرض میگیریم که اینچنین است. این طرف «لم یر». یعنی در وقت غروب، هلال جدید است، اما هلالی است که لایمکن ان یری. چون در این دوازده ساعت فاصلهای نشده تا از مقارنه در شود و به اندازهای شود که بتوانید آن را ببینید. اگر این روایت را به این صورت معنا کنیم غیر معمول به میشود مطلقاً. خلاف اجماع میشود. یعنی در طول تاریخ فقه طبق این مضمون هیچ کسی نگفته است. یعنی شما بگویید در این طرف که با فاصله چند درجه هنوز هلال قابل رویت ندارید، در آن طرف هلال جدید دارید. دراینصورت اجماع بر خلاف آن میشود.

شاگرد: هلال جدید یعنی تکوینا؟

استاد: بله. و لذا عرض کردم اگر این روایت را متأید بگیریم به قول خلاف مشهور اجزاء قبل از زوال، آن وقت دیگر از خلاف اجماع بیرون میآید. منظور من این بود. حالا دیگر خلاف اجماع نیست. چون درست است که شما در وقت غروب خودتان آن هلال قابل رؤیت را ندارید، اما چون خلاصه هلال جدید دارید تا فردا قبل از زوال، هجده ساعت جلو میرود. لذا شما میفهمید هلال قبل از زوال دارید و مضمون روایت خلاف اجماع نخواهد شد. این تأید مضمون این روایت است - با مضمونی که محل عمل نیست - به اینکه روی مبنای اجزاء قبل از زوال دیگر درست میشود. امارہ ای برای آن است. دلیل آن حرف نیست اما متأید به آن هست تا از خلاف اجماع بیرون بیاید.

24:05

شاگرد: دراین‌صورت باید هلال جدید را ماه جدید معنا کند. نه این‌که واقعاً هلال داشته باشیم. چون هلال، فردا قبل از زوال تشکیل می‌شود.

استاد: مسأله هلال را اگر وارد شویم می‌مانند. مثل بعض بحث‌های دیروز که برای بعد گذاشته‌ام. حرفی ندارم اگر بخواهید بحث کنیم. این‌که هلال در مقارنه به چه صورت است، بحث‌هایی دارد که از این استظهار باز می‌مانیم. به آن‌ها می‌رسیم.

شاگرد: روی مبانی‌ای که پیش رفتیم، هلال در صبح سه درجه است و در غروب اصلاً چیزی نداریم که قابل دیدن باشد، لذا هلال نداریم. اما تا فردا قبل از ظهر هلال داریم. روی این مبانء پیش رفتید؟

استاد: ببینید سؤالاتی که هست این است. من چند سؤال عرض می‌کنم. سؤالات فنی برای وقت مقارنه است.

شاگرد۲: شما سؤال من را در «یری او لم یر» پاسخ دادید، اما عرض من در بیست و نهم بود؛ «طلب الهلال و لم یر»، یعنی با تلسکوپ هلال را می‌بینیم اما با چشم عادی نمی‌بینیم، اینجا امارات آن به چه صورت می‌شود؟

استاد: اگر در شکل شلجمی، کل کره به رؤیت رسیده، دیگر مشکلی نداریم. اما اگر در سه ساعت رأس شلجمی است که هنوز هیچ کجای کره زمین هلال قابل رؤیت با چشم عادی نداریم؛ اگر در سه ساعت اول بخواهند ببینند تمام کره باید به رأس شلجمی بروند و با تلسکوپ ببینند. اگر آن سه ساعت در وقت غروب ما قرار بگیرد، آن جا همین تفاوت سه ساعت می‌شود. با تلسکوپ می‌بینیم یا نمی‌بینیم؟

شاگرد: دیدیم. اصلاً ممکن است در بیست و نهم به این صورت باشد؟

استاد: بله، اگر ماه سی روزه باشد، روز بیست و نهم هلال قبلش طلوع می‌کند، یعنی هنوز در صبح بیست و نهم به مقارنه نرسیده است.

شاگرد: با تلسکوپ دیده می‌شود ولی با چشم دیده نمی‌شود.

بازبینی #1
ایجاد شده 26 آوریل 2026 14:01:58 توسط ... .
به روزرسانی شده 26 آوریل 2026 14:03:22 توسط ... .